

İlkokul ve Ortaokullarda Öğrenim Gören Öğrencilerin Velilerinin Taşımali Eğitime İlişkin Görüşleri

Hüseyin ÖZTÜRK

Yrd. Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

Tekbir KAYMAK

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi

Makale Gönderim Tarihi: 09.05.2014, Makale Kabul Tarihi:21.10.2014

Öz: Bu araştırmada 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında Malatya ilinde taşımali eğitim uygulaması yapılan 8 (sekiz) devlet okulunda çocukları taşımali eğitimle öğrenim gören öğrenci velilerinin görüşlerine başvurulmuş ve araştırma sonunda taşımali eğitim uygulamasına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Veri toplama aracı olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemiyle toplanmış ve betimsel analiz yöntemine göre değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda velilerin taşımali eğitime yönelik görüşlerinin genelde olumlu olduğu görülmüştür. Velilerin taşıma merkezi okullarını eğitim yönünden yeterli bulurken, taşıma araçlarında yardımcı rehber personeli yetersiz buldukları sonucuna varılmıştır. Taşıma merkezi okullarının arzu edilen düzeyde olması için veli beklentilerinin dikkate alınması ve uygulamaların bu öneriler doğrultusunda geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Veli görüşü, taşımali eğitim, taşıma merkezi okul ve taşımali eğitim sorunları.

View on Mobil Education of Parents of Students Studying in Primary and Secondary Schools

Abstract: In this research, researcher developed some proposals about practice of mobile education that appealed at 8 schools with view of

parents in term of education of 2013-2014 in Malatya which primary and secondary school are in some building.

As data collection device, semi- structured data collection device is used in this research. Data were collected through interview method from qualitative research methods and evaluated according to descriptive analysis metod. In conclusion, it has been shown the opinions of parents on mobile education is generally positive. Parents deems adequate transportation-centred schools but guide to help staff working in transport is insufficient.

It has been suggest that parents expectations should be considered to be at the desired in level of transportation center school and applications should be developed in this direction.

Keywords: parent's views, mobile education, transportation-centred schools, primary school problems.

GİRİŞ

Örgün eğitim kurumu içerisinde yer alan her öğretim kademesinden; kuruluş amacında belirtilen hedefleri gerçekleştirmesi beklenir. Bu yüzden eğitim-öğretim hizmetini sunma görevi okullara verilmiştir. Okulların kendi hedeflerini gerçekleştirebilmesinin en belirleyici ögesi yeterli ve nitelikli olmasıdır. Nitel ve nicel yetersizlikler, eğitim sürecini hiç şüphesiz olumsuz etkilemektedir.

Milli Eğitim Temel Kanununda, İlköğretim ve Eğitim Kanununda, beş yıllık kalkınma planlarında ve Milli Eğitim şuralarında belirlenen hedefler ve getirilen önerilere rağmen ilköğretimin görevini fonksiyonel olarak yerine getirebilmesi için gereken yapısal ve yönetsel şartların yeterince yerine getirildiği söylenemez. Kırsal alanda bu yetersizlik daha fazladır.

Uzun yıllar, küçük yerleşim birimlerindeki bu uygulamaya dönük programlar düzenlenememiş, bağımsız sınıf programının birleştirilmiş sınıflarda da uygulanması öngörülmüştür. Birleştirilmiş sınıf uygulamasına yönelik bir okul programı modeli de geliştirilememiştir. Küçük yerleşim birimlerine okullar açılması veya kırsaldan kente göç nedeniyle bazı köy okullarının boşalması, bu okulların tüm sınıflarında 10-15 kişilik öğrenci mevcudu ile eğitim-öğretimin sürdürülmesi sonucunda; öğrenci azlığı nedeni ile okulların kapanması, okul binalarının âtil hale gelmesine neden olmuştur (Altunsaray, 1996: 1).

Böylece nüfusu az olan birçok yerleşim yerinde öğrenci sayısı düşen okullar kapanırken; buralarda gerçekleşen eğitim faaliyetlerinin taşıma merkezlerine kaydırılması öngörülmüştür. Dağınık yerleşim birimlerindeki öğrencileri birleştirilmiş sınıf uygulamasından kurtarmak, bina, derslik, ders araç gerecini ve öğretmeni daha rantable kullanmak, müstakil sınıflarda daha iyi bir ortamda eğitim-öğretim sunmak amacıyla "Taşımali İlköğretim Uygulaması"na geçilmiştir.

Taşımali eğitimin olumlu ve olumsuz yönleri kamuoyunda tartışılmaya, bu konuda araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu cümleden olarak; elinizdeki bu araştırma, Malatya ilinde taşımali ilköğretim uygulamasını kapsam, belirlenen idari şartlar çerçevesinde işleyişinin değerlendirilmesi, problemlerin tespit etmek ve çözüm önerilerinde bulunmak üzere yapılmıştır. Bu araştırmada çocukları taşıma merkezinde eğitim gören velilerin görüşlerine başvurulmuş ve araştırma sonunda taşımali eğitim uygulamasına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Türkiye'de Taşımali Eğitim Uygulaması

Taşımali eğitim ne demektir? Taşımali İlköğretim Yönergesine göre (1994) Taşımali İlköğretim, ilköğretim çağındaki çocuklar ile birleştirilmiş sınıflar programı uygulayan öğrencileri ve az nüfuslu dağınık yerleşim birimlerinde bulunan okullardaki öğrencilerin, merkezi olarak seçilen ilköğretim kurumlarına günü birlik taşınıp eğitim-öğretimin görmelerinin sağlanması için yapılan uygulamaları kapsamaktadır.

Taşımali eğitim uygulamasına 1989-1990 öğretim yılının 2.yarisından itibaren Kırklareli'nde üç, Kocaeli'nde iki merkezde deneme mahiyetinde, pilot uygulama olarak başlanmış, verimli bulunması üzerine; proje genişletilerek dokuz ilde daha taşımali eğitim uygulanmaya koyulmuştur (MEB, 95: 3). Bu uygulamaların başarılı görülmesi üzerine 1990-1991 öğretim yılından itibaren

Antalya, Çankırı, Gaziantep, Konya, Van, Balıkesir illerinde başlatılması için bakan onayı alınmıştır (Büyükkaragöz ve Şahin, 1995: 41). 1990-1991 öğretim yılında 9 ilin 35 ilçesine bağlı 258 okul ve yerleşim biriminden 3289 öğrenci 78 merkez okula (Arı, 2003:104), 1991-1992 öğretim yılında 29 ilin 160 ilçesine bağlı okul ve yerleşim biriminden 18256 öğrenci 408 merkez okuluna, 1992-1993 öğretim yılında 43 ilin 325 ilçesine bağlı okul ve yerleşim biriminden 53676 öğrenci 938 merkez okuluna, 1993-1994 öğretim yılında 56 ilin 537 ilçesine bağlı okul ve yerleşim biriminden 84263 öğrenci 1653 merkez okuluna, 1994-1995 öğretim yılında 57 ilin 493 bağlı okul ve yerleşim

ÖZTÜRK ve KAYMAK: İlkokul ve Ortaokullarda Öğrenim Gören ...

biriminden 74981 öğrenci 1630 merkez okula taşınmıştır (Öztürk, 2001: 113).

1995-1996 öğretim yılında 62 il 557 ilçede uygulanmakta olan proje çerçevesinde 5994 okulun öğrencileri 2182 merkezi okula taşınmıştır. Taşınan öğrenci sayısı 95554'tür.

1996-1997 öğretim yılında 64 il ve 574 ilçede uygulanmakta olan proje çerçevesinde 7069 okulun öğrencileri 2252 merkezi okula taşınmıştır. Taşınan öğrenci sayısı 115275'tir (MEB, İOGM, 1996).

1997-1998 öğretim yılında eğitimde niteliğin yükseltilmesi, okulu bulunmayan yerleşim birimlerindeki öğrencilerin ilköğretime kavuşturulması ve birleştirilmiş sınıf uygulamasının en aza indirilmesi amacıyla taşınmalı ilköğretim uygulaması 71 ilin 18066 köy ve mezralarından 264441 öğrenci taşınmıştır. Bu uygulamada 1 öğrencinin devlete yıllık maliyeti 16.900 TL'dir (Uluğbay, 1997: 47).

1999-2000 öğretim yılında taşınmalı eğitim yapılan il sayısı 74, taşınılan merkez sayısı 5370 ve taşınılan okul sayısı 22391'dir. Toplam 621986 öğrenci taşınmıştır. Bu öğrencilerden 339762'si erkek 282224'ü kızdır (MEB, 2000: 93-96). 1997-1998 öğretim yılından itibaren Kesintisiz Zorunlu Eğitim uygulaması taşınmalı eğitimin yaygınlaşmasına neden olmuştur (Öztürk, 2001: 114).

2012-2013 öğretim yılındaki verilere göre; 80 ilde, 7037 taşıma merkezine, 18401 yerleşim biriminden 4141722'si erkek ve 396637'si kız olmak üzere; toplam 810809 öğrenci ile taşınmalı eğitim yapılmıştır. Bunlardan 274504'ü ilkokul, 536305'i ortaokul öğrencisidir (Millî Eğitim İstatistikleri, 2013: 116).

Taşınmalı eğitim uygulamasının yasal dayanakları var mıdır, varsa bunlar nelerdir? T.C. Anayasasının 42. mad. ile 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun nüfusun az ve dağınık olduğu yerlerde; köyler gruplandırılarak; merkezi durumda olan köylerde ilköğretim bölge okulları ve bunlara bağlı pansiyonlar, gruplandırılması mümkün olmayan yerlerde ise yatılı ilköğretim bölge okulları veya gezici okullar açılabilir, hükmünü içeren 9. maddesi ile 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 8. maddesinde; eğitim de kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır. Maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır denilmektedir.

MEB Tebliğler Dergisinin Aralık 2014 tarihli sayısında yayımlanan 34 maddeli Taşınmalı İlköğretim Yönergesi ile MEB

02.08.2012 tarih ve 11016 sayılı genelgesi doğrultusunda zorunlu eğitim 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasıyla birlikte; ortaöğretim öğrencileri de taşınalı eğitim kapsamına alınmıştır.

Bu konuya ilişkin araştırmalar aşağıda ele alınmıştır.

Altunsaray (1996), "Taşınalı İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi (Balıkesir Örneği)" başlıklı araştırmasında, taşınalı ilköğretim uygulamasını öğretmenlerin, yöneticilerin, müfettişlerin görüşlerine dayalı olarak belirlenmesini amaçlamıştır. Araştırma 1995-1996 öğretim yılında Balıkesir ilinde bulunan 89 taşıma merkezi okulun 30'unda gerçekleştirilmiştir.

Geliştirilen veri toplama aracı ile taşıma merkezlerinde bulunan sınıfların öğretmenleri, yöneticiler ve bu okulu denetleyen müfettişlerin uygulamaya ilişkin görüşleri alınmıştır. Araştırma sonucunda; taşınan öğrencilerin eğitim-öğretim açısından olumlu etkilendikleri, ancak taşıma merkezi olan okulların fiziki yönden, eğitim araç-gereçleri yönünden yetersiz oldukları, taşınan öğrencilerin beslenme problemlerinin olduğu, Valilik ve Milli Eğitim Müdürlüğü'nün destek sağlamada yetersiz kaldığının görüldüğü ifade edilmiştir.

Arı (2003), "Taşınalı İlköğretim Uygulaması (Uşak Örneği)" başlığı altında yaptığı araştırmasında, iki farklı anket, öğretmen ve öğrencilere uygulanmış, araştırmadan elde edilen bulgular tablolar halinde verilerek değerlendirilmiş ve aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Öğrenciler arasında sınırlı da olsa gruplaşmaların olduğu, öğrencileri derse motive etmekte güçlük çekildiği, öğrencilerin derse hazırlıksız geldiği, taşıma merkezi olan okulların fiziki kapasitelerinin yetersiz olduğu, velilerin veli toplantılarına katılımının düşük olduğu, çocuklarının durumları ile yeterince ilgilenmedikleri ortaya çıkmıştır.

Işık ve Maya (2003), "Taşınalı İlköğretim Uygulaması ve Bu Uygulamaya Son Verilmesiyle İlgili Veli Görüşleri" başlığı altında yaptıkları araştırmaları 2000-2001 öğretim yılında Çanakkale ilinde gerçekleştirmişlerdir. Veli görüşlerini belirlemek amacıyla geliştirilen "Taşınalı İlköğretim Uygulamaları ve Veli Görüşleri Anketi" kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, öğrenci velilerinin büyük çoğunluğunun taşınalı eğitimi istemediği, taşınalı eğitimden vazgeçilerek okullarının yeniden açılmasını istedikleri, köylerinde sürdürülen birleştirilmiş sınıf uygulamalarından memnun olmadıkları sonucuna varılmıştır.

Boğuşlu (2007), "Taşınalı Sistemin İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Fen Başarılarına Bilişsel, Duyuşsal ve Psiko-motor

ÖZTÜRK ve KAYMAK: İlkokul ve Ortaokullarda Öğrenim Gören ...

Davranış Açısından Etkisi" başlığı altında yaptığı çalışmasında Bayburt ilinde taşınmalı eğitim gören öğrenciler ele alınmıştır. Öğrencilere, taşınmalı eğitimin etkilerini kapsayan 24 soru sorulmuş elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler, taşınmalı eğitimin öğrenci başarıları açısından etkili olduğunu ve büyük ölçüde amacına ulaştığını ortaya koyduğunu, özellikle bilişsel ve duyuşsal alanda öğrencilerin başarılarının üst düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özgül (2007), "İstanbul'da Taşınmalı Eğitimin Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumlu ve Olumsuz Etkileri" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında; İstanbul'da taşınmalı eğitimin okul, veli ve öğrenci açısından olumlu ve olumsuz etkilerini değerlendirmeyi amaçlamıştır.

Yüce (2008), "Taşınmalı Eğitim-Öğretim Yapan İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Derslerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi (Sincan Örneği)" başlıklı yüksek lisans çalışmasında; normal ve taşınmalı sistemde eğitim-öğretim gören ilköğretimin II. kademesindeki öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın evrenini 2006-2007 eğitim-öğretim yılında Ankara ili Sincan ilçesinde taşınmalı eğitim yapan ilköğretim okullarındaki öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem grup olarak bu ilköğretim okullarında eğitim gören 137 taşınan ile 137 yerleşik öğrenci tesadüfî örnekleme yoluyla tespit edilmiştir. Yapılan bu araştırma sonucunda, yerleşik eğitim-öğretim gören öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı olan tutumlarının, taşınan öğrencilere göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen başka bir bulgu ise; sosyal bilgiler dersine karşı olumlu tutum sergileyen öğrencilerin ders notları en yüksek (5) iken, tutum azalmasına bağlı olarak öğrencilerin ders notlarında anlamlı bir düşme olduğu görülmüştür.

Kaya ve Aksu (2009), "Fırsat ve Olanak Eşitliğinin Sağlanmasında Bir Adım Olarak Taşınmalı Eğitim" konulu araştırmalarında; öğrenciler arasındaki başarı farklarının kapatılmasında taşınmalı eğitimin rolünün belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, Gaziantep ili Nizip ilçesine bağlı İkizce Köyü'nde bulunan ve taşıma merkezi okulu olan İkizce İlköğretim Okulu'nda gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre; taşınmalı eğitim fırsat ve imkân eşitsizliğinin ortadan kaldırılması ve öğrenciler arasındaki farklılıkların kapatılmasında önemli bir rol üstlendiği görülmüştür. Bunlar; okul başarıları bakımından taşınmalı öğrenciler, taşıma merkezi öğrencilerine göre; not ortalamaları bakımından, devamsızlıkları açısından, sınıf okul birincileri ve seviye tespit sınavı sonuçları açısından taşınmalı öğrencilerin,

taşıma merkezi öğrencilerine göre daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Taşınmalı eğitim ile ilgili araştırmalar incelendiğinde genel olarak, taşınmalı eğitimin öğrenci başarısını olumsuz etkilediği görülmektedir. Kimi zaman nicel, kimi zaman nitel, kimi zaman da nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı araştırmaların yapıldığı görülmüştür. Yapılan bu araştırmalar, taşınmalı eğitimin eğitim-öğretimi etkileyen birçok durum hakkında önemli bilgiler sağlamaktadır. Öğrencileri etkileyen her durumu incelenebilir niteliktedir. Bu araştırmaların daha çok, öğrencilerin akademik başarısı üzerinde durdukları görülmüştür. Taşınmalı eğitimin sorunlarını tek yönlü olarak inceleyen ve daha çok nicel yöntemler kullanılarak yapılan araştırmaların olduğu da görülmektedir. Yine taşınmalı eğitimi araştıran ve bu araştırmayı yaparken nitel araştırma yöntemini kullanarak veli görüşlerine başvurarak konuyu derinlemesine inceleyen araştırmalara nadiren rastlandığını belirtmeliyiz.

Bu araştırmanın problem cümlesi “ilkokul ve ortaokullarda öğrenim gören öğrenci velilerinin taşınmalı eğitime ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklindedir. Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Araştırmanın problem cümlesinden hareketle, araştırma probleminin ayrıntılarına yönelik oluşturulan ve araştırmada cevap aranan alt problemler aşağıdadır:

1. Velilerin taşıma merkezi olan okulun evlerine uzaklığına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Velilerin taşıma merkezinin fiziki durumunun (bahçe, spor salonu, dersliklerin) yeterliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Velilerin taşıma merkezinin laboratuvar, kütüphane, vb. eğitim araç ve gereçlerinin yeterliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Velilerin taşıma merkezinde çocuklara verilen yemeklere ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Velilerin taşıma merkezlerindeki sağlık hizmetlerinin yeterliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Velilerin öğrencileri taşıyan araçların güvenliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
7. Velilerin öğrencileri taşıyan araçların kapasiteleri ve ısıtma sistemlerinin yeterliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
8. Velilerin araç şoförlerinin eğitiminin yeterliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
9. Velilerin taşıma servislerinde yardımcı rehber personelin olup olmadığına ilişkin görüşleri nelerdir?

ÖZTÜRK ve KAYMAK: İlkokul ve Ortaokullarda Öğrenim Gören ...

- 10- Velilerin çocuklarının gittiği okulun taşıma merkezli ilköğretim okulu olarak seçilmesine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 11- Velilerin çocuklarının taşınmalı eğitim almasına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 12- Velilerin taşınmalı eğitimde okuyan çocukların başarılı olup olmadığına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 13- Velilerin çocuklarının istekli okula gidip gitmediklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 14- Velilerin çocuklarının taşınmalı eğitimle kaliteli bir eğitim alıp almadıklarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 15- Velilerin taşınan öğrenciler ile merkez okuldaki öğrenciler arasında başarı seviyesi arasında fark olup olmadığına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 16- Velilerin taşınmalı eğitim dışında hangi eğitim yönteminin olmasını istediklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Eğitim, her öğrencinin doğuştan gelen insanlık hakkıdır. Her ülke vatandaşlarına bu hizmeti götürmekle yükümlüdür. Dolayısıyla eğitim bir kamu hizmetinden öte kişilik hakkıdır. Dolayısıyla eğitim çağındaki her çocuğa eğitim hizmeti ulaştırılmalıdır. Bu eğitim hizmetinin ulaştırılmasında coğrafi, iklim, ekonomik vb nedenlerden bazı uygulamalar ortaya çıkmıştır. Taşınmalı eğitim de çocukların eğitim alma hakkını gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Taşınmalı eğitim önemli bir uygulamadır ve yıllardan beri ülkemizde uygulanmaktadır.

Bu araştırmanın amacı ilkokul ve ortaokullarda öğrenim gören öğrenci velilerinin taşınmalı eğitime ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, verilerin toplanması ve analizi ile bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Araştırma, taşınmalı ilkokul ve ortaokullarda okuyan öğrencilerin velilerinin taşınmalı eğitimle ilgili görüşlerinin incelenmesine yönelik nitel bir çalışmadır.

Nitel araştırmalar gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik sürecin izlendiği bir araştırma dır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 39).

Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklemi 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Malatya ilinde bulunan sekiz Taşıma Merkezi okulunda okuyan öğrencilerin 20 velisinden oluşmaktadır.

Araştırmada örneklem seçiminde; amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2000: 54-93) göre; bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandıracaktır. Nitel araştırmada örneklem seçimi, araştırma probleminin özelliği ve araştırmacının sahip olduğu kaynaklarla yakından ilişkilidir. Bu sebeple bazen bir birey bile, tek başına bir araştırmanın örneklemini oluşturabilir. Görüşme yoluyla; deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler, yorumlar ve zihinsel algılar ve tepkiler gibi gözlenemeyeni anlamaya çalışırız.

Görüşme yapılan velilerin 2'si kadın, 18'i erkektir. Velilerin yaşları 27-68 aralığındadır. Velilerin 2'si ev hanımı, 9'u serbest meslek, 3'ü işçi, 6'sı ise çiftçidir. Örneklemin belirlenmesinde gönüllülük esas alınmıştır. Bu bakımdan, görüşme yapılacak velilere araştırmanın amacı ve süreci hakkında bilgi verilmiş ve araştırmaya katılmaya gönüllü olup olmadıkları sorulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, nitel araştırmalarda kullanılan veri toplama yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşme esnasında veri toplama aracı olan görüşme formu kullanılmıştır. Bu form, araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Geliştirilme sürecinde, formun kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla literatürden faydalanılmış, ayrıca eğitim bilimleri uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacılar tarafından veliler için geliştirilen "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları" kullanılmıştır.

Veli görüşme formu, taşıma merkezi okullarının fiziki altyapısı, eğitim durumu, verilen yemekler, okulun evlerine uzaklığı, öğrencilerin memnuniyeti, araç kapasiteleri ve ısınma durumu, şoförlerin eğitim durumu hakkında toplam 16 sorudan oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verilerinin toplanmasında veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı bir süreç izlenmiş, araştırma verileri 2013-2014 eğitim-öğretim yılı güz döneminde toplanmıştır.

Verilerin toplanması örnekleme yer alan Taşıma Merkezli okullarda okuyan öğrencilerin velileri ziyaret edilerek, araştırmanın yöntem ve uygulama aşamaları araştırmacılar tarafından açık bir şekilde tanımlanarak, verilerin toplanması için uygun yer ve saatler belirlenmiştir. Belirlenen veliler evlerinde ziyaret edilerek araştırma hakkında bilgi verilmiş ve gönüllük esasına dayalı olarak 20 veliyle yüz yüze görüşülmüştür.

Veriler görüşme yöntemine göre toplanmış olup, görüşmede elde edilen veriler analize tabi tutulmuştur. Veriler, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz yöntemine göre düzenlenmiştir.

Veriler düzenlenirken araştırma sorusunda ifade edildiği şekilde kategorilere ayrılmış ve ele alınmıştır. Açıklamalarda neden sonuç ilişkisine bakılmış ve bulgulara ilişkin sonuçlar ortaya konulmaya çalışılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008:224).

Katılımcıların görüşlerine göre doğrudan alıntılar yapılmıştır. Bu alıntılar velilerin her birine verilen numaralarla kodlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde; araştırmanın nitel verilerinin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Bulgular araştırmanın alt amaçları doğrultusunda sunulmuş, nitel bulgular veli görüşlerinden örnek ifadelerle desteklenmiştir.

Velilerin Taşıma Merkezinin Evlerine Olan Uzaklığı Hakkında Görüşlerine İlişkin Bulgular

Velilere yöneltilen ilk soru taşıma merkezinin evlerine olan uzaklığını değerlendirmeleri yönündedir. Görüşme yapılan velilerin yarısı (10/20) taşıma merkezinin eve uzaklığının 1-10 km arasında, velilerin bir kısmının 11-20 km arasında (6/20), diğerleri ise 21-30 km arasında (4/20) olduğunu belirtmişlerdir.

Velilerin Taşıma Merkezinin Fiziki Durumunun (bahçe, spor salonu, derslikler) Yeterliliği Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Görüşme yapılan 20 veliye taşıma merkezinin fiziki durumunun yeterliliği sorulmuştur. Velilerin çoğunluğu (14/20), taşıma merkezinin fiziki durumunun köylerindeki okula göre daha iyi olduğunu ifade etmişlerdir. Diğer veliler, (16/20) yeterli olmadığını söylemişlerdir. Velilerden biri "okulun fiziki durumundan memnun değilim" şeklinde görüş belirtmiştir.

Velilerin Taşıma Merkezinin Laboratuvar, Kütüphane vb. Eğitim Araç ve Gereçlerinin Yeterliliği Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan velilerin çoğunluğu (16/20) taşıma merkezinin laboratuvar, kütüphane, eğitim araç ve gereçlerinin yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Bazı veliler, "okulun kütüphanesi büyük" bazıları da "okuldaki eğitim araç ve gereçleri çocuklarımızın ihtiyacını karşılıyor" şeklinde görüş bildirmişlerdir. Diğer veliler (4/20), taşıma merkezinin laboratuvar, kütüphane, eğitim araç ve gereçlerinin yeterli olmadığını söylemişlerdir. Velilerden biri ise "okulun araç gereçleri yetersiz" şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Velilerin Taşıma Merkezinde Çocuklarına Beslenme Verilip Verilmediği Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan 20 veliye taşıma merkezinde çocuklarına beslenme verilip verilmediği sorulmuş, velilerin tümü (20/20) taşıma merkezinde çocuklarına beslenme verildiğini, yemeklerinin yeterli ve güzel olduğunu, çocuklarının memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Velilerin Taşıma Merkezindeki Sağlık Hizmetlerinin Yeterliliği Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Görüş bildiren velilerin yarıdan fazlası (12/20), taşıma merkezindeki sağlık hizmetlerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bir veli, "sağlık hizmetleri hiç yeterli değil, çocuğum hastalandı ilgilenen olmadı" şeklinde cevap vermiştir. Araştırmaya katılan diğer veliler (6/20) taşıma merkezindeki sağlık hizmetlerinin yeterli olduğunu söylemişlerdir.

ÖZTÜRK ve KAYMAK: İlkokul ve Ortaokullarda Öğrenim Gören ...

İki veli ise; "sağlık hizmetleri konusunda herhangi bir problemimiz yok" demiştir.

Velilerin Öğrencileri Taşıyan Araçların Güvenliliği Hakkında Görüşlerine İlişkin Bulgular

Velilerin çoğu (13/20), öğrencileri taşıyan araçların güvenli olduğunu belirtmişlerdir. Diğer veliler (5/20) öğrencileri taşıyan araçları güvenli bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Velilerden ikisi; "öğrencileri taşıyan araçların hızlı gittiklerini bu yüzden güvenli bulmadıklarını" ifade etmişlerdir.

Velilerin Öğrencileri Taşıyan Araçların Kapasiteleri ve Isıtma Sistemleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Velilerin yarısından fazlası (12/20), öğrencileri taşıyan araçların kapasitesinin ve ısıtma sistemlerinin yeterli olduğunu belirtirken; diğerleri (8/20) yeterli olmadığını söylemişlerdir. Velilerden ikisi; "çocuklar, bazen ayakta gidiyor ve araçlar soğuk" şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Velilerin Araç Şoförlerinin Eğitimi Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Velilerin yarısından 1 fazlası (11/20) araç şoförlerinin eğitimlerinin yeterli olmadığını ifade etmişlerdir. Bir veli "şoförler bilgili değil" bir diğeri "eğitilmiş şoför olsaydı çocuğumu daha rahat emanet ederdim" demiştir. Diğer veliler (9/20), araç şoförlerinin eğitimlerini yeterli bulduklarını söylemişlerdir. Bir veli de "şoförler yeterli bilgiye sahip" şeklinde görüş bildirmiştir.

Velilerin Taşıma Servislerinde Yardımcı rehber Personel Bulundurulup Bulundurulmadığı Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Velilerin tümü (20/20) taşıma servislerinde rehber personel bulundurulmadığını belirtmişlerdir. Görüşülen velilerin bir kısmı (6/20) "Yıllardır rehber personelin hiç olmadığını", iki veli ise; "rehber personel olmaması çok büyük bir eksiklik" şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Velilerin Çocuğunun Gittiği Okulun Taşıma Merkezli İlköğretim Okulu Olarak Seçilmesini Doğru Bulup Bulmadıkları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Velilerin büyük çoğunluğu (17/20) “ çocuğunun gittiği okulu taşıma merkezi ilköğretim okulu olarak seçilmesini doğru bulduklarını” belirtmişlerdir. Diğer üç veli ise; “çocuğunun gittiği okulu taşıma merkezli ilköğretim okulu olarak seçilmesini doğru bulmadıklarını” ifade etmişlerdir. Bir veli ise; “Rahat gidip geliyorlar, servis parası yok. Onlarla ilgileniyor, akşam ödevlerinde yardımcı oluyoruz” ifadesini kullanmıştır.

Velilerin Çocuğunun Taşınmalı Eğitim Almasından Memnun Olup Olmadıkları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Velilerin çoğunluğu (15/20) çocuğunun taşınmalı eğitim almasından memnun olduklarını ifade etmiştir. Velilerin beşi ise; çocuğunun taşınmalı eğitim almasından memnun olmadıklarını ifade etmişlerdir. Bir veli ise; “Okul bize yakın olsaydı, yürüyerek gitseydi daha iyi olurdu, kışın yollar kötü oluyor.” şeklinde görüş bildirmiştir.

Velilerin Taşınmalı Eğitimde Okuyan Çocukların Başarılı Olup Olmadığı Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Velilerin çoğunluğu (16/20) taşınmalı eğitim gören çocukların başarılı olduğunu, diğer veliler ise; (4/20) başarılı olmadığını söylemişlerdir. Bunardan biri "çocuğumun arabada midesi bulanıyor, kendini derse veremiyor" demiştir. Diğer bir veli ise; “ taşınmalı eğitim başarı için engel değildir.” şeklinde düşüncesini belirtmiştir.

Velilerin Çocuğunun İsteyerek Okula Gidip Gitmedikleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Velilerin tümü (20/20) çocuklarının isteyerek okula gittiklerini belirtmişlerdir. Velilerden biri ise; “Okumak gibisi var mı? Okumak iyidir, kültürlü olmak, toplumda bir yerinin olması ne kadar güzel” şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Velilerin Çocuğunun Taşınalı Eğitimle Kaliteli Bir Eğitim Alıp Almadıkları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Velilerin büyük çoğunluğu (18/20) “ çocuğunun taşınalı eğitimle kaliteli bir eğitim aldığı,” diğer iki veli ise; “kaliteli bir eğitim almadığını” ifade etmişlerdir.

Velilerin Taşınan Öğrenciler ile Merkez Okuldaki Öğrenciler Arasında Başarı Seviyesi Arasında Fark Olup Olmadığı Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Görüşülen velilerin yarısından çoğu (12/20) fark olmadığını, diğer veliler ise (8/20) fark olduğunu ifade etmişlerdir. Konuya olumlu bakan velilerden biri; "kim çalışırsa o başarılı olur. 4 km gidip gelmesi başarıyı olumsuz etkilemez" demiştir.

Velilerin Taşınalı Eğitim Dışında Hangi Eğitim Yönetiminin Olmasını İstedikleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya dâhil 20 veliye taşınalı eğitim dışında hangi yöntemin olmasını istedikleri sorulmuş, velilerden tamamına yakını (19/20) evine yakın bir okul olmasını belirtirken, kalan bir veli ise taşınalı eğitim uygulamasından memnun olduğunu ifade etmiştir. Bir veli; “taşınalı eğitimin sağlıklı olduğunu düşünüyorum. Çünkü şehirlerde ücretli servislerle eğitim ve öğretime devam ettiklerini biliyorum, merkezi bölge okulları yerine; birkaç köy arasına taşıma okulu yapılırdı daha iyi olurdu.” Şeklinde görüş belirtmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde; verilerin analizi ile elde edilen bulgulara dayanılarak ulaşılan sonuçlara, bu sonuçların diğer araştırmalarla olan benzerlik ve farklılıklarının ele alındığı tartışmaya, uygulama ile ilgili ve ileride yapılacak araştırmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Araştırmaya dahil olan velilerden görüşme yöntemi ile elde edilen bulgular, araştırmanın amaçları dikkate alınarak değerlendirilmiş ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Velilerin yarısı evlerinin taşıma merkezine yakın olduğu; kalan kısmının da uzak olduğu sonucuna varılmıştır.

Velilerin görüşlerinin büyük çoğunluğu; taşıma merkezinin fiziki durumunun yeterli olduğu yönündedir. Taşıma merkezi okullarının fiziki açıdan iyi olduğu sonucuna varılmıştır.

Taşıma merkezi okullarının laboratuvar, kütüphane, eğitim araç ve gereçleri açısından yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

Taşıma merkezindeki öğrencilere düzenli yemek verildiği sonucuna varılmıştır.

Taşıma merkezi okullarının sağlık hizmetinin yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

Taşıma merkezli okullara öğrenci taşıyan araçların güvenli olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencileri taşıyan araçlarının kapasitelerinin ve ısıtma sistemlerinin yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

Araç şoförlerinin eğitiminin yeterli olduğu görüşünü ifade ettiklerinden şoförlerin eğitiminin yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

Taşıma servislerinde yardımcı rehber personel bulundurulmadığı sonucuna varılmıştır.

Taşıma merkezli okulların ilköğretim okulu olarak seçilmesinin doğru olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin taşınalı eğitim almasından memnun oldukları sonucuna varılmıştır.

Taşınalı eğitime devam eden öğrencilerin başarılı olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin isteyerek okula gittikleri sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin taşınalı eğitimle kaliteli bir eğitim aldıkları sonucuna varılmıştır.

Taşınan öğrencilerle merkez okuldaki öğrenciler arasında başarı farkı olmadığı sonucuna varılmıştır.

Veliler, her ne kadar taşınalı eğitimle ilgili olumlu görüşler belirtse de evlerine yakın bir okulun bulunmasını istedikleri sonucuna varılmıştır.

Tartışma

Veliler, genel anlamda çocuklarının taşınalı eğitimle aldıkları eğitimden memnuniyetlerini dile getirmektedirler. Altunsaray'ın (1996: 29), "Taşınalı İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi" başlıklı araştırmasında; "taşınan öğrencilerin eğitim-öğretim açısından olumlu

ÖZTÜRK ve KAYMAK: İlkokul ve Ortaokullarda Öğrenim Gören ...

etkilendikleri, taşınmalı eğitimden memnun kaldıkları" sonucuyla araştırmadan elde edilen "kaliteli bir eğitim aldıkları" sonucu benzerdir.

Aileden sonra en önemli eğitim kurumu hiç şüphesiz okuldur. Okul, aile gibi doğal bir kurum olmaktan öte belirli amaçlar gerçekleştirmek üzere oluşturulmuş sosyal bir kurumdur.

Bizim bu araştırmamızda taşıma merkezi okullarının fiziki duruma ilişkin bulgularla Altunsaray'ın (1996: 32), "Taşınmalı İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi" başlıklı araştırmasında "taşıma merkezi olan okulların fiziki ve eğitim araç-gereçleri yönünden yetersiz durumda oldukları" bulgusu benzerdir. Her devirde şartların, toplumsal ihtiyaçların öngördüğü eğitim özellikleri ve eğitim mekânları, hatta eğitim sistemleri oluşturulmuştur. Tarihsel veriler, toplumların belirli dönemlerde felsefi, dini ve bilimsel gelişmelerin sonucunda eğitim sistemlerinin amaçlarına uygun olarak ideal eğitim ortamları ve mekânları düşünmüş ve gerçekleştirmiş olduklarını göstermesi, yapılan her iki araştırmadaki bulgunun benzerliği ile bağdaşmaktadır.

Taşıma merkezindeki okulların araç kapasiteleri hakkında; Altunsaray'ın (1996: 87) araştırmasındaki "araçların kapasite olarak istenilen düzeyde olmadığı" bulgusuyla araştırmamızdan elde edilen öğrencileri taşıyan araçların kapasitelerinin ve ısıtma sistemlerinin yeterli olduğu sonucu örtüşmemektedir. İki araştırma arasında 18 yıllık bir zaman dilimi farkı vardır. Bu sürede eksikliklerin giderildiği düşünülmektedir.

Altunsaray'ın (1996: 94) araştırmasında sağlık hizmetlerinin yeterliliği konusunda ulaştığı "sağlık hizmetlerinin yetersizliği açık bir şekilde görülmektedir" bulgusuyla araştırmamız sonucunda elde edilen "velilerin çoğu taşıma merkezinde verilen sağlık hizmetinin yeterli olduğu" bulgusuyla örtüşmemektedir. Birçok özel okulda doktor ve hemşirenin bulunduğu göz önüne alınırsa devlet okullarının bu imkânlardan yoksun bulunması düşündürücüdür. Devlet okullarına sağlık hizmetleri ile ilgili kadro tahsis edilebilir. Çocuklar bizim geleceğimizdir, iyi bir geleceğin sağlıklı bir nesille sağlanabileceği unutulmamalıdır.

Altunsaray'ın (1996: 95) araştırmasında "öğrencilerin beslenme sorunu ile karşı karşıya bırakıldığı" bulgusuyla araştırmamızdan elde edilen "taşıma merkezindeki öğrencilere yemek verildiği ve bundan memnuniyet duyulduğu" sonucu örtüşmemektedir. Yeterli, dengeli ve sağlıklı bir beslenme her yaş döneminde olduğu gibi; özellikle çocukluk döneminde çok önemlidir. Hızlı büyüme ve gelişme nedeni ile çocukların pek çok besin ögesine olan ihtiyacı, hayatın diğer dönemlerine göre daha

fazladır. Yine bu dönemde kazanılacak beslenme alışkanlıkları yaşam boyu sürmektedir.

Taşıma servislerinde rehber personelin bulundurulup bulundurulmadığı sorusuna görüşme yapılan velilerin tümü olumsuz cevap vermişlerdir. Altunsaray'ın (1996: 116) rehber personel konusunda ulaştığı "öğrenci araç servislerinde rehber personelin olmadığı" bulgusuyla örtüşmektedir. Bu durum; çocukların servis araçlarındaki güvenliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Her yıl onlarca çocuğun trafik kazalarında hayatını kaybettiği (Öztürk, 2001: 154) düşünülürse; rehber personelin önemi daha iyi anlaşılır diye düşünüyoruz.

Bilek ve Kale'nin (2012: 615), "Taşıma Merkezi Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Taşımali Eğitim Uygulaması" başlıklı araştırmasında, "öğrencilerin birleştirilmiş sınıf yerine müstakil sınıflarda okuması öğrencilerin akademik başarısını olumlu yönde etkilemektedir, ayrıca merkez öğrenciler ile başarı farkı azalmaktadır" sonucu ile bizim araştırmamızda elde edilen "taşımali eğitimde okuyan öğrencilerin başarılı olduğu, taşınan öğrenciler ile merkez okuldaki öğrenciler arasında başarı farkı olmadığı" sonucu paraleldir.

Taşdemir'in (2010: 133), "Taşımali Eğitime İlişkin Veli Görüşleri: Sorunlar ve Öneriler" başlıklı araştırması sonucunda "velilerin çoğunluğu çocuklarının gittiği taşıma merkezi ilköğretim okulunun seçilmesini doğru bulmakta" sonucuyla elde edilen, "velilerin, öğrencilerin taşımali eğitim almasından memnun oldukları sonucuna varılmıştır" sonucu benzerdir. Velilerin bu memnuniyeti, daha çok başka alternatif olmadığına bağlanmaktadır. Birçok veli ise taşımali eğitim dışında uygulanan birleştirilmiş sınıf modelini uygun görmemektedir. Bu açıdan taşımali eğitim mevcut şartlarda uygun bulunmaktadır.

Öneriler

Bu bölümde araştırmanın sonuçları doğrultusunda uygulamaya ve gelecekte yapılabilecek araştırmalara yönelik olarak şu öneriler getirilebilir.

Taşıma servislerinde yardımcı rehber personel bulundurulmadığı göz önüne alınırsa, Milli Eğitim Bakanlığının bu görev için kadro tahsis etmesi ve milli eğitim müdürlüklerinin bu konuda düzenli denetim sağlamasıyla bu konudaki sıkıntı giderilebilir.

Velilerin tamamına yakını evlerine yakın bir okul olmasını istemektedir. Ülkemizin geniş bir alana yayılmış olması, değişik iklim özelliklerine, dağınık yerleşim yerlerine ve iç göçlere maruz kaldığı

ÖZTÜRK ve KAYMAK: İlkokul ve Ortaokullarda Öğrenim Gören ...

düşünülürse; taşımali eğitimin devam etmesinin uygun olduğu görölmektedir. Bunun yanı sıra, bazı köylerde öğrenci sayısının az olmasından dolayı birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılmaktadır. Eğitimi olumsuz etkileyen bu durumun önüne geçilmesi için taşımali eğitim önerilmektedir.

Bu araştırma 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Malatya ili sınırları içinde bulunan 8 taşıma merkezli okulda öğrenim gören öğrencilerin velileriyle gerçekleştirilmiştir. Diğer illerde ve hatta Türkiye genelinde taşımali eğitim konusu araştırılabilir.

Bu araştırmaya veri toplama amacıyla taşıma merkezli okullarda öğrenim gören öğrencilerin velilerinin görüşleri incelenmiş olup; taşıma merkezli okullarda görev yapan yöneticilerin, öğretmenlerin ve taşıma merkezli okullarda görev yapan yöneticilerin görüşlerine yer verilmemiştir. Aynı şekilde taşıma merkezli okullarda görev yapan yöneticilerin, öğretmenlerin ve öğrenim gören öğrencilerin taşımali eğitim üzerine görüşlerini inceleyen araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- ALTUN SARAY, A. (1996), "Taşımali İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi (Balıkesir Örneği), Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi", Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- ARI, A. (2003), "Taşımali İlköğretim Uygulaması (Uşak Örneği), Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi", 23 (1), 101-115.
- BAŞARAN, İ. E. (1974), "Türkiye'nin Zorunlu Öğrenim Sorunları ve Çözüm Yolları", Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.
- _____, (1982), Temel Eğitim ve Yönetimi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayın No: 111.
- BİLEK, E & KALE, M. (2012) "Taşıma Merkezi Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Taşımali Eğitim Uygulaması Tezi", Gazi Üniversitesi
- BOĞUŞLU, V. (2007), "Taşımali Sistemin İlköğretim Okulu Öğrencilerin Fen Başarılarına Bilişsel, Duygusal ve Psiko-motor Davranış Açısından Etkisi", Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kars.
- BÜYÜKKARAGÖZ, S. & ŞAHİN, H. (1995), Taşımali İlköğretim Uygulamaları, Eğitim ve Bilim Dergisi, 19 (96).
- ERPOLAT, M. E. (1991), Taşımali İlköğretim Uygulaması, Çağdaş Eğitim, sayı: 116.
- IŞIK & MAYA (2003), "Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Bu Uygulamaya Son Verilmesiyle İlgili Veli Görüşleri", Kastamonu Eğitim Dergisi, 11 (2), 285-296
- İOGM.(2010), "Taşımali İlköğretim Şubesi", Taşımali İlköğretim Uygulaması <http://iogm.meb.gov.tr>
- KARAKÜTÜK, M.(1996), "Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Sorunları", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- KAYA, Y. K. (1993), İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış, Bilim Yayınları, Ankara. 346s
- KAYA, A. & AKSU, B., M. (2009), "Fırsat ve Olanak Eşitliğinin Sağlanmasında Bir Adım Olarak Taşımali Eğitim", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 8 (27), 178-179
- KÜÇÜKOĞLU, A. (2001), "İlköğretimde Taşımali İlköğretim Uygulamasına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2001.

ÖZTÜRK ve KAYMAK: İlkokul ve Ortaokullarda Öğrenim Gören ...

- MEB. (1994), Temel Eğitim Pilot Projesi Uygulama Programı, Ankara, 1994.
- MEB. (2013), Millî Eğitim İstatistikleri, Ankara, 2013.
- MEB. (2013), Taşınmalı İlköğretim Yönergesi
<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/107.html> 23.12.2014
- ÖZKAN, N. (1997), "Taşınmalı İlköğretim Uygulamasında Sosyal Gelişmeler, Güçlükler ve Çözüm Önerileri", Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- ÖZGÜN, A. (2007), "İstanbul'da Taşınmalı Eğitimin Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumlu ve Olumsuz Etkileri", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- ÖZTÜRK H. (2001), "Belçika'da ve Türkiye'de Zorunlu Eğitim", NÜAF Destekli Araştırma, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- TAŞDEMİR, M. (2010), "Taşınmalı Eğitime İlişkin Veli Görüşleri; Sorunlar ve Öneriler (Şile İlçesi Örneği)", Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- ULUĞBAY, H. 1998 Yılı Bütçe Raporu, Ankara.
- VARIŞ, F.(1997), Eğitime Giriş, A.Ö.F. Yayınları, Eskişehir.
- YANGIN, E.(1991), "Taşınmalı İlköğretim Uygulaması", Milli Eğitim Dergisi, Milli Eğitim Bakanlığı Yayını, 197
- YEŞİLYURT VE DİĞERLERİ (2007), "İlköğretimde Taşınmalı Eğitim Araştırması (Van İl Merkezi Örneği)", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi www.e-sosder.com, 6 (19), 197-213
- YILDIRIM, A. & ŞİMŞEK, H. (2000), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara. 366 s.
- _____, (2011), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara. 366 s.
- YÜCE, S. (2008), "Taşınmalı Eğitim- Öğretim Yapan İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Derslerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi (Sincan örneği)", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.